

Een blik over de 'Duitse' grens successierechten

DUISSLAND – ALGEMEEN

De indirecte belastingen waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van een estate planning zijn de 'successierechten' en de 'schenkingrechten'.

In feite zijn er zo goed als geen verschillen tussen de successierechten en de schenkingsrechten. Beiden worden geregeld door de Erbschaft- und Schenkungsteuergesetz (ErbStG) daterende van 27 februari 1997. De hierna volgende regels gelden dus eveneens voor schenkingen, tenzij anders bepaald.

DUISSLAND – AANKNOPING / BELASTBAARHEID

Er zijn successierechten in Duitsland verschuldigd indien de erfflater of de erfgenaam ten tijde van het overlijden van de erfflater zijn woonplaats of gewoonlijke verblijfplaats in Duitsland heeft. De nationaliteit van de erfflater en de erfgenamen speelt geen rol.

De Duitse successierechten worden geheven op het wereldwijde vermogen van de erfflater.

Indien noch de erfflater noch de erfgenaam inwoner is van Duitsland worden er slechts Duitse successierechten geheven over Duitse situsgoederen. De ErbStG en de Bewertungsgesetz definiëren situsgoederen als volgt:

- landbouw- en bosbouwpercelen gelegen in Duitsland;
- grond en gebouwen gelegen in Duitsland;
- ondernemingsvermogen van een vaste inrichting of aangehouden via een permanente vertegenwoordiger die zich in Duitsland bevindt;
- aandelen in een rechtspersoon die haar zetel of feitelijke leiding in Duitsland heeft, indien de erfflater rechtstreeks of onrechtstreeks ten minste 10 % van de aandelen aanhoudt;
- immateriële goederen (patenten) die in Duitsland geregistreerd zijn;
- wissels en rechten die zijn verzekerd door onroerende goederen gelegen in Duitsland (of door schepen geregistreerd in Duitsland);
- het vruchtgebruik op een van bovenvermelde goederen.

DUISSLAND – WOONPLAATS CONCEPT

Het woonplaatsconcept dat in de ErbStG gehanteerd wordt is vrij ruim. Zo heeft iemand eveneens zijn woonplaats in Duitsland als:

- hij een huis of flat in Duitsland permanent ter beschikking heeft voor zijn privé-gebruik ook al woont hij er niet permanent en hij er slechts een paar maanden per jaar aanwezig is. In die zin kan een tweede verblijf in Duitsland die permanent ter beschikking staat van een persoon aanleiding geven tot het feit dat deze persoon wordt aanzien als een Duitse inwoner in de zin van de ErbStG;

- hij ten minste zes maanden in Duitsland verblijft vanwege zakelijke redenen of ten minsten één jaar vanwege persoonlijke redenen.

Teneinde een ontwijking van Duitse successierechten te vermijden door de woonplaats voor een beperkte tijd te verplaatsen naar het buitenland, heeft de ErbStG twee fictiebepalingen voorzien betreffende het woonplaatsconcept.

Zo wordt iemand geacht zijn woonplaats in Duitsland te hebben indien:

- hij de Duitse nationaliteit heeft en binnen de vijf jaar volgend op zijn emigratie uit Duitsland overlijdt. In dergelijk geval zullen de Duitse successierechten geheven worden op zijn wereldwijde vermogen.
- hij de Duitse nationaliteit heeft en hij binnen de tien jaar volgend op zijn verhuis naar een belastingparadijs overlijdt. In dergelijk geval zullen de Duitse successierechten geheven worden op de goederen waaruit Duits broninkomen is verkregen.

DUISSLAND - DE MEEST COURANTE TARIEVEN

De belastingstarieven variëren tussen 7 % en 50 % afhankelijk van de verwantschap tussen de erfflater en de erfgenaam. De tarieven hangen eveneens af van de waarde van het erfdeel. Begravenis- en administratieve kosten alsook de schulden van de erfflater zijn aftrekbaar. Voor belastingplichtigen niet-inwoners die onderworpen zijn aan successierechten op Duitse situsgoederen geldt dat slechts de schulden die

betrekking hebben op deze goederen aftrekbaar zijn.

De Duitse wetgeving voorziet diverse belastingvrijstellingen.

De echtgenoot van de erfflater geniet van een basisvrijstelling ten bedrage van 307.000 euro en een bijkomende vrijstelling ten bedrage van 256.000 euro ingeval van een verkrijging *mortis causa*. Deze laatste vrijstelling wordt echter verminderd door de gekapitaliseerde waarde van elke pensioen of gelijkwaardige betaling die de echtgenoot ontvangt ten gevolge van het overlijden van de erfflater.

Elk kind van de erfflater geniet van een basisvrijstelling van 205.000 euro en, in geval van een verkrijging *mortis causa*, van een bijkomende vrijstelling ten bedrage van 52.000 euro indien het kind jonger is dan 5 jaar of 41.000 euro indien het kind ouder is dan 5 jaar maar jonger is dan 10 jaar of 30.700 euro indien het kind ouder is dan 10 jaar maar jonger is dan 15 jaar of 20.500 euro indien het kind ouder is dan 15 jaar maar jonger is dan 20 jaar of 10.300 euro indien het kind ouder is dan 20 jaar maar jonger is dan 26 jaar. Deze laatste vrijstelling wordt echter verminderd door de gekapitaliseerde waarde van elke pensioen of gelijkwaardige betaling die het kind ontvangt ten gevolge van het overlijden van de erfflater.

Elk andere persoon behorende tot de eerste categorie (zie hieronder) geniet van een vrijstelling ten bedrage van 51.200 euro. Personen behorende tot de tweede categorie krijgen een korting

van 10.300 euro en personen behorende tot de derde categorie krijgen een korting van 5.200 euro.

De tarieven voor de successierechten zijn (§ 15 en § 9 ErbsStG):

Categorie	Erfgenaam	Tarief (%)
I	echtgenoot, kind, stiefkind, kleinkind, achterkleinkind, - in geval van vererving – ouder en grootouder	7 % – 30 %
II	broer, zus, neef, nicht, stiefouder, schoonzoon, schoondochter, schoonouder, gescheiden echtgenoot, - in geval van schenking - ouder en grootouder	12 % – 40 %
III	andere personen, rechtspersonen incl.	17 % – 50 %

DUTSLAND – VERERVING NAAR BEPAALDE FONDSEN EN BEZITTINGEN VAN FAMILIESTICHTINGEN

Duitse successierechten worden geheven indien goederen vererven naar bepaalde fondsen, rechtspersonen of doelvermogens (zoals trusts) onder de voorwaarde dat de erfflater een Duitse inwoner is of dat de zetel of feitelijke leiding van bovengenoemde entiteiten in Duitsland gelegen is.

Bezittingen van een familiestichting die in Duitsland is gevestigd worden om de dertig jaar onderworpen aan Duitse successierechten (de zgn. 'Erbersatzsteuer'). De grondslag van de heffing bestaat uit draagt evenwel slechts de helft van de belastbare waarde van de bezittingen van de familiestichting.

DUTSLAND – DE WAARDERINGSREGELS

De goederen die deel uitmaken van de nalatenschap worden in het algemeen gewaardeerd overeenkomstig hun marktwaarde (*gemeiner Wert*). Voor aandelen en onroerende goederen geldt de hiernavolgende afwijkingen.

Aandelen in vennootschappen die op een Duitse beurs genoteerd staan worden gewaardeerd tegen beurswaarde. Indien het aandelen betreft van een niet-beursgenoteerde vennootschap, dan worden deze aandelen gewaardeerd tegen marktwaarde. Eerst en vooral dient de waarde te worden afgeleid uit verkopen die plaatsvonden in het jaar voorgaand aan de belastingheffing. Indien er tijdens deze periode geen verkopen hebben plaatsgevonden, dienen de aandelen te worden gewaardeerd overeenkomstig de activa en winstverwachtingen van de vennootschap (de zgn 'Stuttgarter Verfahren').

Deze Stuttgart-waarderingstechniek wordt uitgebreid toegelicht in de zogenaamde *Erbchaftsteuerrichtlinien* (ErbStR).

Onroerende goederen worden gewaardeerd aan de hand van bijzondere waarderings technieken:

- Gebouwde onroerende goederen worden gewaardeerd aan de hand van de rendementswaarde van het goed. De waarde zal bepaald worden door het gemiddelde van de netto huurinkomsten van de drie voorgaande jaren te vermenigvuldigen met een coëfficiënt van 12,5.
- Ongebouwde onroerende goederen worden gewaardeerd aan de hand van een systeem van referentiewaarden ('*Bodenrichtwerte*') die bepaald worden door bijzondere commissies en op basis van de oppervlakte van het onroerend goed.

DUITSLAND - VERMIJDING VAN DUBBELE BELASTING

Duitsland heeft met volgende landen een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting gesloten wat betreft successierechten gesloten:

- Denemarken;
- Frankrijk (zie verdrag voor de inkomstenbelasting);
- Griekenland;
- Oostenrijk;
- Verenigde Staten;
- Zweden;
- Zwitserland.

In de situatie waarvoor een verdrag ontbreekt is de eenzijdige regeling voor-

zien door de Duitse wetgeving van toepassing.

Indien de erfflater een Duitse inwoner was, voorziet deze wetgeving in een verrekening (tax credit) van de in het buitenland betaalde successierechten, voorzover de buitenlandse belasting is geheven over aldaar gelegen situaties.

Indien de erfflater geen Duitse inwoner was, voorziet deze wetgeving in een verrekening (tax credit) voor de in het buitenland betaalde successierechten met uitzondering van de rechten die betrekking hebben op in Duitsland gelegen situsgoederen.

De tax credit wordt slechts verleend indien de Duitse successierechten verschuldigd zijn binnen een termijn van vijf jaar nadat de buitenlandse successierechten verschuldigd zijn.

DUITSLAND - PLANNINGSTECHNIEKEN

Een 'klassieke' estate planning kan worden georganiseerd door over te gaan tot schenkingen. Daarbij moet echter worden opgemerkt dat verkrijgingen, binnen een termijn van tien jaar, door eenzelfde persoon worden samengevoegd. Dit heeft zowel invloed op de toepasselijke tarieven voor de schenkingsrechten als op de verminderingen. Een klassieke estate planning kan bijgevolg slechts worden aangewend voorzover er een termijn van tien jaar wordt gerespecteerd tussen verschillende schenkingen aan dezelfde personen. De opeenvolgende schenkingen kunnen op lange termijn echter tot

aanzienlijke belastingbesparingen leiden rekening houdende met de persoonlijke (herhaaldelijke) vermindering en toepasselijk tussen echtgenoten (307.000 euro) en voor kinderen (205.000 euro). Daarenboven dient nog rekening te worden gehouden met de bijkomende vermindering voor verkrijgingen

mortis causa die gelden voor echtgenoten (256.000 euro) en voor kinderen (gaande van 10.300 euro tot 52.000 euro).

— **Isabelle Verhulst** —
Vermogensadvocaat
Laga & Philippe advocatenkantoor

(0002083NNS040)

Kernredactie: M. Delboo (Advocaat Laga & Philippe), A. Nijs (Advocaat Greenille), J. Ruyssseveldt (Prof. Fiscale Hogeschool – Advocaat Greenille), D. Van Laere (Advocaat-vennoot De Broeck Van Laere Van Camp Coopman, prof. EHSAL)

Coördinatie: I. De Vos, e-mail: isc.devos@wkb.be

Deze publicatie vormt de permanente actualisatie van het vastbladige werk *Successierechten* dat om de twee jaar wordt uitgegeven.

Successierechten is een uitgave van Kluwer.
www.kluwer.be
Verantwoordelijke uitgever: Daniel Lefebvre, Ragheno Business Park, Moistraat 30, B-2800 Mechelen

© 2005 Kluwer.
Behoudens de uitdrukkelijk bij Wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervaelvondigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Klantenservice Kluwer
Ragheno Business Park
Moistraat 30
B-2800 Mechelen
Tel.: (0800) 14 500

Fax: (0800) 17 529
E-mail: info@kluwer.be